

ENTOMOLOGISKA FÖRENINGEN ÖSTERGÖTLAND

Medlemsblad och program

2021

Västsvenska Entomologklubben, VEK arrangerar
Svenska Entomologmötet

Mer info kommer finnas på deras hemsida entomologklubben.se

Entomologiska Föreningen Östergötlands stipendiefond

Stipendium på 5 000 kr ges för studier av insekter, spindeldjur och landsnäckor i Östergötland.
Stipendiet avser främst att täcka kostnader för resor material mm.

Ansök senast den 28 februari.

Beslut tas senast den 31 mars.

Ansökan ska inlämnas/skickas till Björn Ström, Åbylundsgatan 36, Linköping

Läs mer på: ostgotaentomologerna.se/verksamhet/stipendiefond/

Medlemsavgift Entomologiska Föreningen Östergötland:

**Avgiften är 150 kr för vuxna personer och 50 kr för medlemmar under 18 år
som sätts in på föreningens postgiro-nr: 4 96 34 59-5.**

Verksamhetsberättelse 2020

Kjell Antonsson, ordförande

Föreningen har under 2020 haft 124 betalande medlemmar. Detta mycket speciella Corona-år var det svårt att anordna aktiviteter, men vi lyckades ändå genomföra årsmötet i laga tid och laga ordning med Gunnar Isacson som uppskattad föredragshållare och föredragshållare om barkborrar.

Den svenska rödlistan över hotade arter uppdateras vart femte år och i april 2020 publicerades en ny rödlista. Ulf Bjelke från ArtDatabanken gav oss 28 april en exklusiv inblick i tillståndet och trenderna för den svenska floran och faunan. På grund av rådande situation med covid-19 hölls inte föredraget i fysisk form på Naturcentrum, utan via en webbsändning. 60 personer såg föredraget live och minst 128 personer såg det efteråt, vilket innebär att hela 188 personer sett föredraget! **Se föredraget om rödlistan 2020 via denna länk: <https://play.slu.se/Qc/create/mainshow.asp?id=h0ibij>**

I samarbete med Naturum Tåkern anordnades också "Biologiska mångfaldens dag" och "Småkrypens dag" vid Naturum Tåkern med vandringar och aktiviteter hela dagen. I det sammanhanget kan nämnas att det vid Naturum Tåkern anordnas stekelhotell-verkstäder varje år med många entusiastiska deltagare, bl a på sportlovet. År 2021 blir det dock svårt att genomföra pga Corona.

Söndagen 23 augusti genomförde föreningen tillsammans med Östergötlands Naturalhistoriska förening en exkursion till Marmorbrukets naturreservat. Olle Jonsson från Länsstyrelsen som har skrivit skötselplanen för reservatet skulle vara vår guide, men var tyvärr sjuk. Exkursionen genomfördes ändå och Malin Larsson (kommunekolog i Norrköping), Björn Ström och Tommy Karlsson ledde tillsammans exkursionen på ett improviserat sätt. Nio

personer deltog. Marmorbrukets naturreservat bjuder på dramatiska vyer över Bråviken och berggrunden av Kolmårdsarmor ger en artrik och särpräglad flora och fauna. Under exkursionen såg vi bl a mindre björkbärfis och blågrön mosaikslända.

Årets mottagare av EFÖs stipendium på 5000 kr var Rebecca Petersen till sitt masterarbete "Hur skiljer sig artsammansättningen för skalbaggar (beroende av död ved) mellan produktionsskog och naturreservat"

Inför 2021 så hoppas vi alla att läget så småningom normaliseras och att vi kan genomföra programmet enligt plan.

Malin Larsson fotograferar en blågrön mosaikslända som Tommy Karlsson visar för henne och Edward Casparsson i Marmorbrukets naturreservat.

Årsrapport från bärfisprojektet

Torbjörn Blixt, text och foto

Tredje året för Bärfisprojektet är avslutat och vi har gått in i andra halvan av projektiden. Ett märkligt år är till ända som till viss del verkar ha påverkat projektet negativt då mängden fynd i år "enbart" nådde till ca 1000 stycken, medan vi förra året noterade ca 1600 fynd. Vi har dock återigen noterat över 40 arter vilket helt klart är något att vara stolta över! Jag oroar mig inte över att vi tappat ca 30 % av fyndmängden då det är de mer intressanta arterna vi trots allt är ute efter nu när "råmaterialet" är avklarat. En stor del av förekommande fynd består i dagsläget av allmänna arter i rutor där de redan noterats, tex strimlus, *Graphosoma lineatum*.

Fyndbilden i landskapet har stärkts ytterligare gentemot tidigare år och vi har nu noterat fynd i 128 atlasrutor, 9 fler än förra året. Det återstår inte många 0-rutor att fylla, vilket är ett av projektets mål. Jag gjorde själv enstaka insatser förra året och man kan på rätt lokal vid rätt tid på året utan problem notera 10-20 arter på ett par timmar med hjälp av en slaghåv och lite vilja. Kanske blir det en lämplig utflykt att i egen regi välja en tom eller nästan tom ruta att besöka under året?

Harrisbärfis *Piezodorus lituratus*.

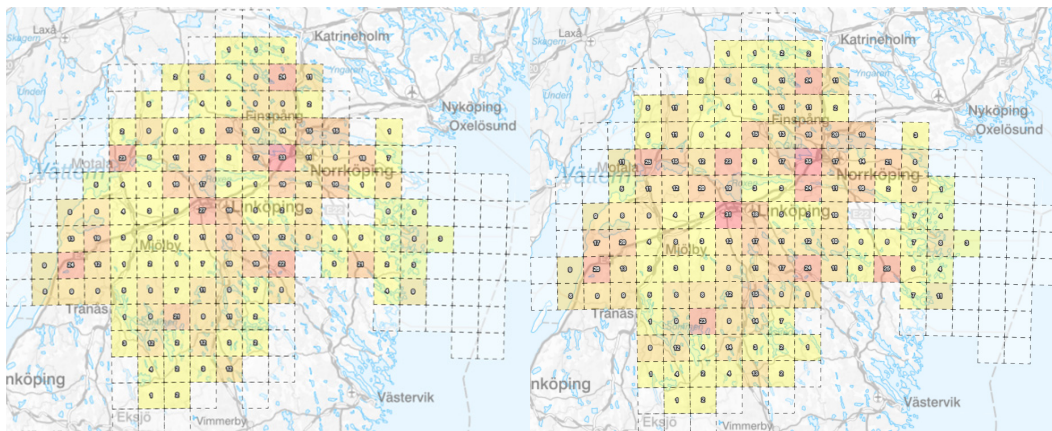

Blåbärsbärfis *Elasmucha ferrugata*.

Året 2021 innehåller för stunden några bärfishändelser värda att lägga på minnet (återstår dock att se vad Covid-19 tillåter oss att göra).

- Den 25:e april är det kickoff där jag kommer visa bilder, prata om olika ovanliga arter samt visa upp ny litteratur från Frankrike och Tyskland.
- Den 6:e juni blir det exkursion med målet att fylla tomma rutor, samt med förhoppningar om att se sällsynta arter - perfekt för dig som vill kryssa nytt!
- Den 14 november är dock årets höjdpunkt då vi bjudit in den legendariske **Carl-Cedric Coulianos** att föreläsa om bärfisar för föreningen. Missa inte!

Vad vill vi nu se av 2021 i bärfisväg? Ett uppenbart mål är att fylla på med fynd i de tomma rutorna och att återigen fokusera på ett antal svårfunna men sannolikt relativt allmänna arter (främst markbärfisar samt vissa taggbeningar). Och - som vanligt - så drömmer vi om nya arter för landskapet! Då

Fyndkartor för åren 2018-2019 (till vänster) och 2018-2020 (till höger). Östergötland sticker ut nationellt på bärfisfronten vid det här laget! Ju mörkare färg desto fler fynd. Kartor hämtade från Artportalen.

många bärfisar uppvisar en tydligt sydostlig utbredning nationellt sett så är jag övertygad om att det finns fler arter att hämta, inte minst ut mot kusten. Det pågår en viss rörelse norrut (eller stärks fyndbilden pga ett ökat intresse?) av tex större rovbärfis, *Arma custos*. Jag tror även vi har chans på sydlig rovbärfis, *Pinthaesus sanguinipes* och hammarbärfis, *Podops inuncus* i Östergötland.

Slutligen skulle jag vilja be er som har bra fotoutrustning att fotografera de lite mer ovanliga arterna i sina naturliga miljöer inför den bok som är tänkt att skrivas i slutet av projektet. Inte minst nymfer inom familjen tornbenskinbaggar, Cydnidae vore av stort värde. Samla även gärna in parasiterade bärfisar och skicka till mig.

Lycka till i markerna och jag hoppas vi ses någon gång under året!

Bukprickig björkbärfis, *Elasmucha fieberi* med ett parasitagg på pronotum.

Rättelse: I medlemsbladet 2019 skrev vi fel namn på bilden nedan. Bilden visar en spindelörtskinbagge och inte en vitbrämad taggbening. Foto: Christian Williams

Vill du veta mer om bärfisar? Är du med i en förening som skulle kunna tänkas vara intresserade av att veta mer? Kontakta mig, Torbjörn Blixt, ifall du vill boka in en gratis föreläsning om bärfisartade insekter, jag har ett färdigt underlag för att prata i allt från 15 till 60 minuter om de små livnen.

070-685 76 31, torbl192@gmail.com

Jämförelse mellan några i familjen Cydnidae - tornbenskinnbaggar, taggbeningar

Torbjörn Blixt, text. Monika Sunhede, foto.

Art	Mindre taggbening <i>Sehirus luctuosus</i>	Större taggbening <i>Sehirus morio</i>	Måratagg-bening <i>Legnotus picipes</i>
			
			
Längd	5-8 mm	8-12 mm	3-4.5 mm
Värdväxt	Förgätmigejer, oxtunga, övriga Boraginaceae	Oxtunga, övriga Boraginaceae	Måror (<i>Galium</i>)
Miljö	Torrängar, grustag, magra naturbetesmarker, vägkanter	Torrängar, grustag, magra naturbetesmarker, vägkanter	Sandmarker, grustag, torrängar
Metod	Slaghåv, sållning, under och på örter	Slaghåv, sållning, under och på örter	Slaghåv, skraphåv, sållning, under och på örter
Kännetecken	Storlek mycket viktig, brunt membran	Storlek mycket viktig, ljus membran	Färg och hur långt bak det ljusa går på connexivum, munssköld rundad

Art	Vitbrämad taggbening <i>Legnotus limbosus</i>	Violbärfis <i>Thyreocoris scarabaeoides</i>	Tvåfläckig taggbening <i>Adomerus biguttatus</i>
			
			
Längd	3.5-5 mm	3-4 mm	5-7.5 mm
Värdväxt	Måror (<i>Galium</i>)	Violer (<i>Viola</i>)	Kovall (<i>Melampyrum</i>)
Miljö	Sandmarker, grustag, torrängar	Sandmarker, grustag, torrängar	Skogsbryn, ängsmark
Metod	Slaghåv, skraphåv, sållning, under och på örter	Skraphåv, sållning, under och på örter	Slaghåv, under och på örter
Kännetecken	Färg och hur långt bak det ljusa går på connexivum, fyrkantigt hack i munskölden	Stor skutell, välvd kropp	Ljusa kanter på täckvingar och halssköld, vita prickar på täckvingar

Om vintermyggor (Trichoceridae) i Östergötland

Anders Göthberg

Jag har sedan ett par år tillbaka ägnat mig åt vintermyggor (Trichoceridae). Orsaken är att jag snart måste avyttra alla mina insamlade insekter, men vill först artdokumentera i alla fall något mer än bara nattsländor (Trichoptera) från mina insamlingar vid Rickleåns mynning, Västerbotten.

Endast få entomologer har samlat vintermyggor i Sverige de senaste decennierna, så nästan allt som tas i Östergötland är nya landskapsfynd. Mina "hovleverantörer" av vintermyggor (Monika Sunhede /MS/, Motala, Michael Andersson /MA/, Huskvarna och nu senast Dennis Nyström /DN/, Linde, Gotland) har givit mig många godbitar från Östergötland

och närliggande landskap. Stort tack! I Artportalen finns totalt bara några få östgötska fynd och endast från 2019 och 2020.

I Europa finns 56 arter (Tabell 1) varav 33 hittats i Sverige. Påfallande är att så många nya arter har beskrivits de senaste decennierna – endast 21 arter var beskrivna från Europa 1972 (året med bestämda vintermyggor från Rickleån). Bristen på intresse för vintermyggor i Sverige de senaste decennierna och att så många nya arter har beskrivits sent, gör att jag hittat fyra ännu inte rapporterade arter i landet varav tre också finns i Östergötland – *Trichocera rufulenta*, *T. calva*, *T. nordica* och *T. dufouri*.

Trichocera maculipennis. Foto: Kurt Holmqvist

T. rufulenta beskrevs som en variant av *T. saltator*, men skiljer sig i väsentliga egenskaper. Den finns över stora delar av kontinenten och i England, så den var mycket väntad att hitta också i Sverige. Den är säkerligen också redan rapporterad härifrån, men under namnet *T. saltator*. *T. calva* beskrevs från kontinenten, men att jag hittade den så långt norrut som i Västerbotten, visar att den har en mycket vidsträckt utbredning. *T. nordica* beskrevs från norra Finland i ungefär samma biogeografiska region som Rickleån, så den var mycket väntad i Västerbotten. Att den också finns i södra Sverige, tyder på att den inte alls är så nordlig som beskrivarna möjligen antog. *T. dufouri* beskrevs så sent som 2020 på två honor från Schweiz (hanen okänd). Arten tillhör undersläktet *Saryia* som upprättades 2016 bl a på grundval av honornas speciella ovipositor.

De vanligaste och mest spridda arterna i Sverige är inte förvånande de tre först beskrivna arterna – *T. regelationis*, *T. hiemalis* och *T. saltator*. Möjligen är den sistnämnda inte så vanlig som publicerade fynd antyder. Det är mycket troligt att flera av de nybeskrivna

Trichocera major, hona. Foto: Johan Myhrer

arterna döljer sig under den etiketten. Även *T. annulata* och kanske *T. major* tycks vara vanliga arter. Utan speciella fällinsatser hittar man ofta åtminstone sex arter på en lokal i våra trakter. Många arter är synnerligen lika varandra och för några (speciellt honor) är det nödvändigt att studera de inre könsdelarna i mikroskopiska preparat för att säkert särskilja arterna. Jag är ännu novis i ämnet och har inte börjat göra mikroprep, så några få bestämningar är något osäkra och många honor har jag inte ens försökt att namnge.

Förutom att försiktigt slaghåva i vegetationen, eller att samla svärmande hanar vid någon utmärkande hållpunkt i naturen (speciellt lätta att upptäcka i snett motljus på eftermiddagen) kan man fånga dem i malaisefälla eller vid lampa. Eller plockar man dem, när de försiktigt trippar fram på snön. Själv har jag i vinter tagit 2-300 exemplar (endast få

bestämda) vid upprepade kvällskontroller vid husets utomhuslampa. Jag för **snabbt** ett plastprovör (Ø 26 mm, längd 8 cm) med litet sprit i, underifrån mot en sittande individ. Om provrörets innerväggar är blöta av spriten, fastnar djuret nästan alltid där. De syns mycket lätt mot en vit vägg/fönsterfordring.

Jag kan inte nu ge en utförlig fyndlista, men vill i alla fall presentera en enkel artlista (Tabell 2) över vad jag och andra har hittat. Fortfarande finns mycket material att gå igenom, inte minst många honor. Med en stor förhoppning att ytterligare några kollegor vill ta sig tid att samla vintermyggor i landskapet (varför inte redan i vinter!?), hoppas jag kunna presentera en mer utförlig förteckning i kommande medlemsblad – med fler nytillskott till Sveriges fauna!?

Du kan läsa litet mer om vinterns skira, små "harkrankar" i "Yrfän" nr 1 2020.

Tabell 1. Europas Trichoceridae Rondani 1841 ordnade efter beskrivningsår

* = Arter funna i Sverige

Undersläkten

T. Trichocera Meigen 1803

T. Metatrachocera Dahl 1966

T. Saltrichocera Krzemińska 2002

T. Staryia Krzemińska 2016

* *Diazosma hirtipenne* (Siebke 1863)

Diazosma seclusum Starý & Martinovský 1993

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *regelationis* (Linnaeus 1758)

* *Trichocera* (*Trichocera*) *hiemalis* (De Geer 1776)

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *saltator* (Harris 1776)

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *parva* Meigen 1804

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *annulata* Meigen 1818

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *maculipennis* Meigen 1818 (flera arter!)

Trichocera (*Saltrichocera*) *limpidipennis* Loew 1873

* *Trichocera* (*Metatrachocera*) *lutea* Becher 1886 (= *stecki* Bangerter 1948)

Trichocera (*Saltrichocera*) *simonyi* Mik 1886 (= *T tenuistylus* Starý & Geigeri 1995)

* *Trichocera* (*Metatrachocera*) *forcipula* Nielsen 1920

* *Trichocera* (*Trichocera*) *sibirica* Edwards 1920

* *Trichocera* (*Trichocera*) *major* Edwards 1921

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *rufescens* Edwards 1921

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *borealis* Lackschewitz 1934

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *rufulenta* Edwards 1938

Trichocera (*Saltrichocera*) *mutica* Dahl 1966

* *Trichocera* (*Metatrachocera*) *gigantea* (Dahl 1967)

* *Trichocera* (*Trichocera*) *inexplorata* (Dahl 1967)

* *Trichocera* (*Metatrachocera*) *mackenziei* (Dahl 1967)

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *dahliae* Mendl 1971

Trichocera (*Metatrachocera*) *candida* Dahl 1976

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *implicata* Dahl 1976

* *Trichocera* (*Trichocera*) *mendli* Dahl 1976

Trichocera (*Metatrachocera*) *kotejai* Krzemińska 1992

Trichocera (*Metatrachocera*) *ticina* Starý & Podenas 1995

Trichocera (*Saltrichocera*) *carpathica* Starý & Martinovský 1996

Trichocera (*Saltrichocera*) *hirta* Starý & Martinovský 1996

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *obtusa* Starý & Martinovský 1996

Trichocera (*Saltrichocera*) *pubescens* Starý & Martinovský 1996

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *sparsa* Starý & Martinovský 1996

* *Trichocera* (*Staryia*) *altipons* Starý 1998

Trichocera (*Staryia*) *basidens* Starý 1998

Trichocera (*Staryia*) *rectistylus* Starý 1998

Trichocera (*Staryia*) *transversa* Starý 1998

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *antennata* Starý 1999

Trichocera (*Saltrichocera*) *bilobata* Starý 1999

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *calva* Starý 1999

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *michali* Krzemińska 1999

Trichocera (*Saltrichocera*) *alpina* Starý 2000

Trichocera (*Saltrichocera*) *andorrensis* Krzemińska 2000

Trichocera (*Staryia*) *geigeri* Starý & Krzemińska 2000

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *recondita* Starý 2000

Trichocera (*Saltrichocera*) *thaleri* Starý 2000

Trichocera (*Saltrichocera*) *montium* Starý 2001 (= *montana* Starý 1999)

Trichocera (*Staryia*) *polanensis* Starý 2001

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *brevis* Krzemińska 2002

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *pappi* Krzemińska 2003

Trichocera (*Staryia*) *villosa* Starý 2009

* *Trichocera* (*Saltrichocera*) *nordica* Krzemińska & Gorzka 2014

* *Trichocera* (*Staryia*) *christinae* Krzemińska & Gorzka 2016

Trichocera (*Staryia*) *rannanenae* Krzemińska & Gorzka 2016

Trichocera (*Staryia*) *viramoi* Krzemińska & Gorzka 2016

* *Trichocera* (*Staryia*) *dufouri* Krzemińska 2020

* *Trichocera* (*Staryia*) *muelleri* Krzemińska 2020

Σ 54 *Trichocera*- och 2 *Diazosma*-arter i Europa; 32 + 1 arter i Sverige

Trichocera (*Trichocera*) *japonica* Matsumura 1915 är rapporterad, men säkerligen(!) felbestämd.

Tabell 2. Trichoceridae konstaterade i Östergötland 2019-2020

* = Ej rapporterade från Sverige tidigare

Landskap	Ög	Ög	Ög	Sm	Vg	Öl	Gtl	Vb
Leg	AG	MS	MA	MA	MA	MA	DN	AG
<i>Diazosma hirtipenne</i>			Rinna, Björneberg					
<i>Trichocera regelationis</i>	Vadstena: Bjälbovägen, Hagebyhögakärret, Fyllamossen, Rismark- en; Naturum Tåkern	Motala: Textilvägen, Sjöbo-Knäppan				Algustrum		Rickleån
<i>Trichocera hiemalis</i>	Vadstena: Bjälbovägen, Hagebyhögakärret, Fyllamossen, Rismarken	Motala: Sjöbo-Knäppan		Visingsö	Habo		Linde	Rickleån
<i>Trichocera saltator</i>	Vadstena: Bjälbovägen				Habo	Algustrum	Linde	Rickleån
<i>Trichocera parva</i>	Vadstena: Bjälbovägen				Habo	Algustrum	Linde	Rickleån
<i>Trichocera annulata</i>	Vadstena: Bjälbovägen, Hagebyhögakärret	Linköping (Leg: MS och Karin & Bengt Nyström)		Visingsö	Habo	Algustrum		Rickleån
<i>Trichocera maculipennis</i>								Rickleån
<i>Trichocera sibirica</i>								Rickleån
<i>Trichocera major</i>		Motala: Sjöbo-Knäppan	Rinna, Björneberg		Habo			
<i>Trichocera rufescens</i>				Visingsö	Habo			
* <i>Trichocera rufulenta</i>	Vadstena: Bjälbovägen	Motala: Torpavägen		Visingsö	Habo	Algustrum		
<i>Trichocera inexplorata</i>								Rickleån
<i>Trichocera dahlae</i>		Motala: Sjöbo-Knäppan		Visingsö		Algustrum		Rickleån
<i>Trichocera implicata</i>								Rickleån
<i>Trichocera mendli</i>								Rickleån
<i>Trichocera sparsa</i>								Rickleån
<i>Trichocera antennata</i>								Rickleån
* <i>Trichocera calva</i>						Algustrum	Linde	Rickleån
<i>Trichocera michali</i>		Motala: Sjöbo-Knäppan						
<i>Trichocera recondita</i>					Habo	Algustrum		
* <i>Trichocera nordica</i>		Motala: Sjöbo-Knäppan					Linde	Rickleån
* <i>Trichocera (Staryia)</i> <i>dufourii</i>						Algustrum		
<i>Trichocera pappi</i>						Algustrum		
Summa arter: totalt 23			Ög	Sm	Vg	Öl	Gtl	Vb
			10	5	8	10	5	15

Börja faunaväkta

Hjälp till att öka kunskapen om Sveriges rödlistade arter. Följ en art med regelbundna besök så att kunskapen kan användas inom bevarandearbete av rödlistade arter.

Anmäl ditt intresse till antingen Björn Ström eller Kjell Antonsson i vår förening och läs mer om faunaväkteriet på:

- sef.nu/om-faunavakteri
- artdatabanken.se/hjalpa-till/faunavakteri/smakryp

Program 2021

Även om vi hoppas att alla dessa programpunkter kommer genomföras så kommer Corona kunna ställa till det även detta år. Kolla därför alltid på hemsidan ostgotaentomologerna.se innan ni åker på något evenemang. Där kommer vi uppdatera kontinuerligt.

Samtliga inomhusaktiviteter som inte sker över zoom eller liknande sker på Naturcentrum, Trädgårdsföreningen i Linköping, kl 17, om ej annat anges. Fika serveras oftast till självkostnadspris (5-10 kr). Om du inte vet var Naturcentrum ligger eller har frågor angående någon programpunkt, kontakta den ansvarige eller någon ur programkommittén, se baksidan för kontaktuppgifter.

Foto: Karl-Olof Bergman

Söndag 28 februari - kl 17.00 - Årsmöte och föredrag av Karl-Olof Bergman

Det traditionella årsmötet kommer i år ske digitalt. Länk kommer mailas ut innan mötet. Efter årsmötet berättar **Karl-Olof Bergman** om intressanta kryp från hela världen.

Ansvarig: Kjell Antonsson

Foto: Malin Larsson

Söndag 25 april - Bärfisar - kickoff

Vi kickar igång årets inventering. **Torbjörn Blixt** visar bilder och pratar om ovanliga, svårfunna arter. Var och hur man hittar dem. Han visar också bokitips från Frankrike och Tyskland. Ta med alla frågor ni har om bärfisar.

Ansvarig: Torbjörn Blixt

Foto: Torbjörn Blixt

Söndag 6 juni - Exkursion bärfisar

Som ett led i bärfisprojektet besöker vi ett område (ruta) med få eller inga noteringar. Denna gång är siktet inställt på landskapet SO om Söderköping och ut mot kusten. Medtag matsäck.

Anmälan senast den 1/6 till Torbjörn Blixt, 070-685 76 31, torbl192@gmail.com

Fredag till söndag 11-13 juni - Svenska Entomologmötet

Västsvenska Entomologklubben arrangerar i år svenska entomologmötet. Det ska hållas i Bohuslön, på Orust och Tjörn med Billströmska folkhögskolan som bas. Mer info kommer komma på deras hemsida entomologklubben.se

Foto: Jonas Roth

Söndag 22 augusti - Landsnäcksexkursion till Östra Vätternbranterna och Ombergområdet

Vi följer med snäckexperten **Jonas Roth** som lär oss hur vi hittar en massa spännande landsnäckor. Kanske hittar vi större barksnäckor (bilden) som bara finns på Omberg i ÖG. Medtag matsäck.

Anmälan senast till 15 augusti till Jonas Roth, 070-592 49 57, jeonas@gmail.com

Foto: Monika Sunhede

Söndag 10 oktober - Mångfotingar

Göran Andersson som är författaren till den del av Nationalnyckeln som behandlar mångfotingarna gästar oss denna kväll. Han visar bilder och berättar om mångfotingar, denna viktiga och fascinerande grupp.

Ansvarig: Kjell Antonsson

Foto: Malin Larsson

Söndag 31 oktober - Harkrankar - storvuxna men okända tvåvingar

Harkrankar är och ser ut som storvuxna myggor. Trots att vi ser dem både här och där är det få personer som kan något om denna insektsgrupp. **Michael Andersson**, Jönköping, lär oss mer om dessa intressanta insekter.

Ansvarig: Tommy Karlsson

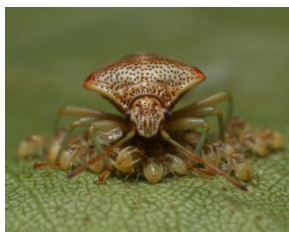

Foto: Monika Sunhede

Söndag 14 november - Bärfisar - fult namn på vackra och intressanta djur

Carl-Cedric Coulianos gästar oss och berättar om föreningens fokusinsektsgrupp. Carl-Cedric är skinnbaggarnas okronade konung i Sverige.

Ansvarig: Torbjörn Blixt

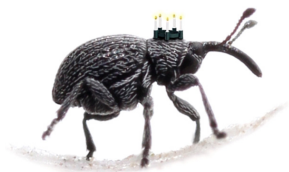

Foto: Monika Sunhede

Söndag 12 december - Luciafika

Traditionellt luciafika där medlemmarna visar bilder, berättar anekdoter och visar kryp från året som gått. Denna kväll bjuder vi på fikat som oftast är hembakade lussebullar.

Ansvarig: Björn Ström

Håll utkik på vår hemsida och i vår facebookgrupp efter spontana aktiviteter. Kanske har du någon skoj utflykt på gång och vill ha sällskap?

Vi skickar ut en påminnelse några dagar innan eventen. Får du inte dessa mail eller vill avregistrera dig? Maila till monikasunhede@hotmail.com

En fjärilsskådares klimatfunderingar

Rolf Kokkonen, text och foto

Alla har vi fått uppleva klimatförändringarna i vårt land, med en varmare väderlek och mer nederbörd. År 2017 fick vi tre nätter med minus 10 grader under mitten av maj månad i Valdemarsviks kommun. Det var förödande för alla våra insekter och fruktträd. Året därpå 2018 minns vi alla som den varmaste och torraste sommaren med 30 grader varmt i en hel månad. 2019 var ett år där våra insekter fick ett litet andrum. Vädermässigt så var det då lite lugnare med nästan normal nederbörd och värme. Många insektsarter kunde återhämta sig lite under detta år.

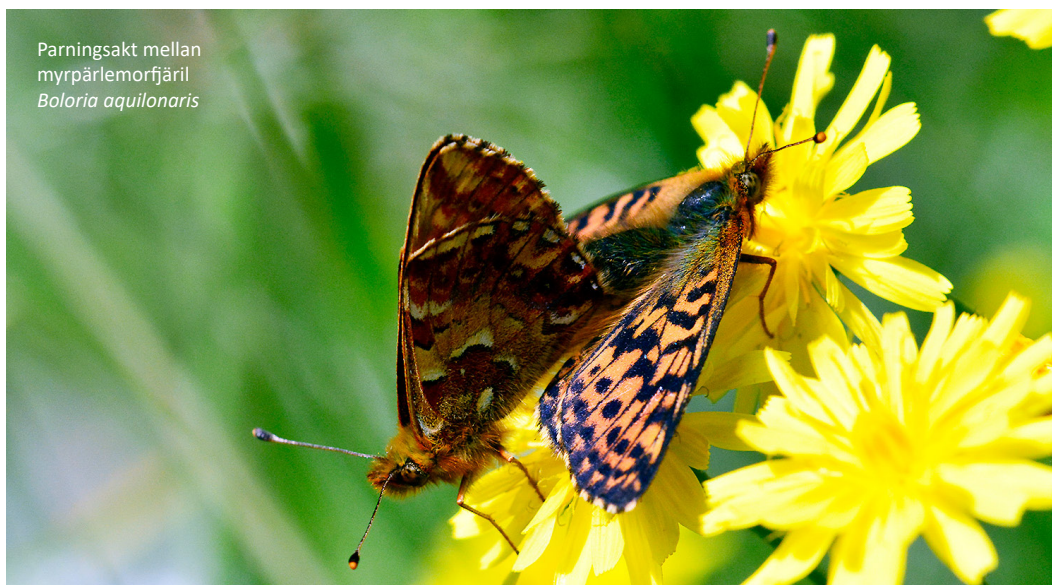
Men Corona-året 2020 blev inte speciellt bra för insekterna. Redan i maj månad fick vi ungefär 20 nätter med frost. Vilket innebar stora svårigheter för insekterna och fruktträden. Just maj månad är starten för alla våra insekter som ska förbereda sig för den annalkande sommaren. Insektsäggen kläcks och larver som har gömt sig i den djupare förnan kommer upp till ytan. Kommer det då många frostnätter hinner dessa insekter inte att söka skydd och de fryser ihjäl.

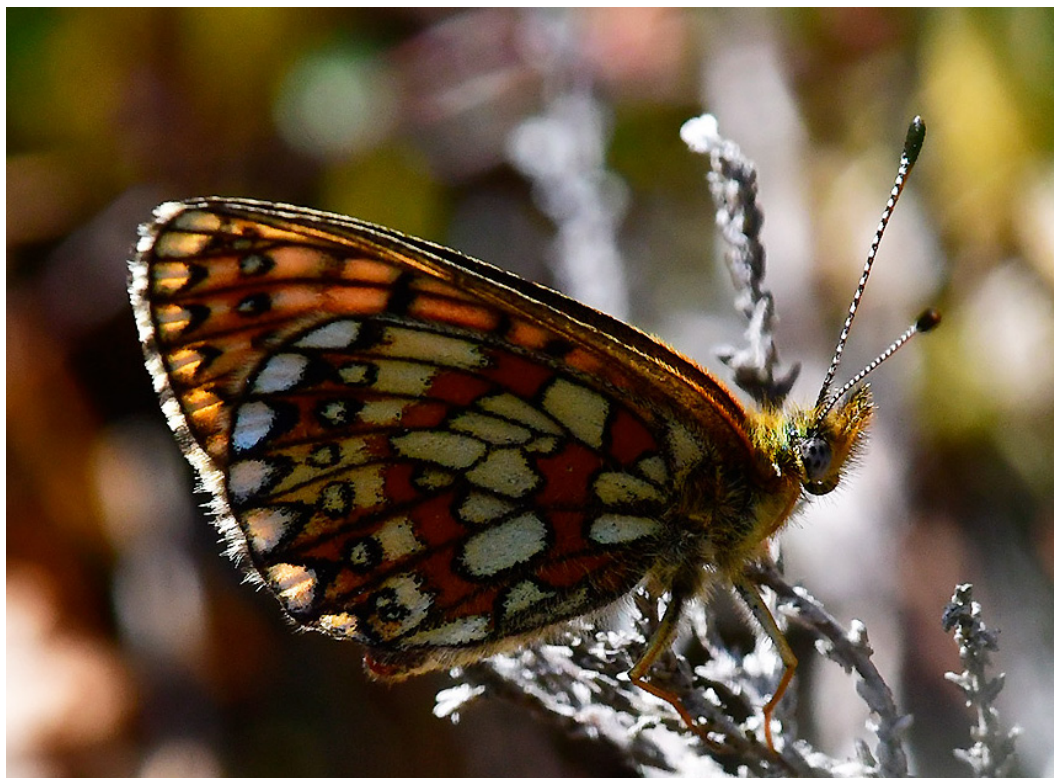

Tranbär *Vaccinium oxycoccos*

I Valdemarsviks kommun finns det många myrar och kärrmarker där vi har en insektsfauna som är speciellt anpassad till dessa förhållanden. En fjärilsart som är specialiserad för kärrmarker är myrparlemorfjärilen *Boloria aquilonaris*. Dess larver lever på rosling och tranbär. I regel så växer dessa arter på tuvor av vitmossa. Under sommaren 2018 la myrparlemorfjärilen som vanligt sina ägg på dessa växter. När sen juli månad kom med värme och torka så torkade

Parningsakt mellan
myrparlemorfjäril
Boloria aquilonaris

Svartringlad pärlemorfjäril *Boloria eunomia*

alla värdväxterna ut. Larverna hade då inget att äta, de svälte helt enkelt ihjäl. Torkan är det inte många insektslarver som kan komma undan. Är man en liten larv kan man inte krypa iväg speciellt långt innan törsten och hungern slår till. Således har klimatförändringar påverkat våra fjärilar lokalt i Sverige.

Under 2019 och 2020 har jag letat i ett tiotal myr- och kärrmarker i Valdemarsviks kommun. Jag har inte återfunnit någon myrpärlemorfjärilen på dessa marker. Det kan vara så att den är helt utrotad i kommunen sedan 2018. Det var det året jag senast såg den flyga. Men den är inte hotad i Sverige. Längre in från kustområdena finns fjärilen kvar. Det är jag väldigt glad för. Tydligt är påverkan lokal längs med Östersjökusten.

Men vi kan få ännu värre sommartorka i framtiden. Om torkan startar redan i slutet av maj och håller i sig ända till augusti månad, då kan vi förlora många andra arter eftersom

deras värdväxter torkar upp. Jag hoppas verkligen inte att detta skräckscenario blir verklighet. Men vi vet inte hur våra somrar blir de kommande åren. Det kanske rent av blir blöta somrar med ihållande regn. Det skapar andra bekymmer för våra insekter.

Jag vill inte bara svartmåla framtiden i det här inlägget för det finns glädjeämnen också. Till exempel svartringlad pärlemorfjäril *Boloria eunomia* som också lever i samma habitat som myrpärlemorfjärilen gör. Den har ökat något på mina kärrmarker under de senaste åren. Dess larver lever utöver rosling och tranbär även på odon och blåbär. De har större chans att överleva när de har flera värdväxter att ta till.

Jag hoppas att året 2021 blir en vändpunkt för alla fjärilsarter i Sverige. Med det menar jag lagom med regn och värme växelvis.

Håll utkik efter myrpärlemorfjärilen så vi kan se hur det gått för den längre in i länet.

Rödlistade småkrypsfynd i Östergötland 2020

Kjell Antonsson

Observatörer anges endast vid singelfynd. Endast ett fåtal av fynden är validerade, varför det kan finnas felaktigheter. Fynd och kommentarer bygger endast på artportalen.

Ant lok = Antal lokaler = fyndplats

HK	Artnamn	Vetenskapligt namn	Ant lok	Observatörer
SKALBAGGAR				
VU	Kullerlöpare	<i>Carabus convexus</i>	1	C Youssif, K Antonsson
VU	Rödvingad kapuschongbagge	<i>Bostrichus capucinus</i>	1	Jon Jörpeland
NT	(Ångar)	<i>Dermestes gyllenhalii</i>	1	Jan Dorell
NT	(Trågnagare)	<i>Hemicoelus fulvicornis</i>	1	Tobias Ivarsson
NT	Timmerticknagare	<i>Stagetus borealis</i>	1	Lars-Ove Wikars
NT	(Trågnagare)	<i>Xyletinus ater</i>	1	C Youssif, K Antonsson
NT	(Trågnagare)	<i>Xyletinus longitarsis</i>	2	
NT	(Trågnagare)	<i>Xyletinus pectinatus</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Bronspraktbagge	<i>Buprestis haemorrhoidalis</i>	2	
NT	(Praktbagge)	<i>Chrysobothris chrysostigma</i>	2	
VU	Barrpraktbagge	<i>Dicerca moesta</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Aspraktbagge	<i>Poecilnota variolosa</i>	4	
NT	Grönhjon	<i>Callidium aeneum</i>	2	
NT	Ekgetingbock	<i>Xylotrechus antilope</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	2	
NT	Smalvingad blombock	<i>Strangalia attenuata</i>	2	
NT	Ekträdlöpare	<i>Rhagium sycophanta</i>	4	
VU	Raggbock	<i>Tragosoma depsarium</i>	2	
NT	Taggbock	<i>Prionus coriarius</i>	12	
NT	Reliktbock	<i>Nothorhina muricata</i>	~50	
NT	(Bladbagge)	<i>Chaetocnema aerea</i>	1	C Youssif, K Antonsson
NT	(Bladbagge)	<i>Chrysolina analis</i>	1	Torbjörn Blixt
VU	Röd fallbagge	<i>Cryptocephalus coryli</i>	1	Tuula Jacobsson
NT	(Brokbagge)	<i>Opilo mollis</i>	2	
VU	Tallgångbagge	<i>Cerylon impressum</i>	1	Lars-Ove Wikars
NT	Svartvingad svampbagge	<i>Leiestes seminiger</i>	1	Jan Dorell
NT	(Trädsvampbagge)	<i>Triplax rufipes</i>	1	C Youssif, K Antonsson
NT	(Glansbagge)	<i>Amphotis marginata</i>	1	Monika Sunhede
NT	Stor plattnosbagge	<i>Platyrhinus resinosus</i>	2	
VU	Kålgallvivel	<i>Ceutorhynchus assimilis</i>	2	
VU	(Vivel)	<i>Ceutorhynchus rhenanus</i>	2	
NT	Svart askbastborre	<i>Hylesinus crenatus</i>	1	Christian Williams
NT	Rödaxlad lundknäppare	<i>Calambus bipustulatus</i>	2	
NT	Svartfläckad rödrock	<i>Ampedus sanguinolentus</i>	1	Kjell Antonsson
VU	Mulmknäppare	<i>Elater ferrugineus</i>	2	
NT	Fläckstumpbagge	<i>Margarinotus purpurascens</i>	2	
NT	Aspstumpbagge	<i>Platysoma deplanatum</i>	3	
NT	Skeppsvarvsfluga	<i>Lymexylon navale</i>	6	
NT	Ädelguldbagge	<i>Gnorimus nobilis</i>	2	
VU	Läderbagge	<i>Osmoderma eremita</i>	16	
NT	(Mycelbagge)	<i>Amphicyllis globiformis</i>	1	M Ottosson, K Antonsson
NT	Notothecta confusa	<i>Notothecta confusa</i>	1	Kjell Antonsson
NT	Aspögonbagge	<i>Aderus populneus</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Gulbandad brunbagge	<i>Orchesia fasciata</i>	4	
NT	Liten brunbagge	<i>Orchesia minor</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Svart majbagge	<i>Meloe proscarabaeus</i>	6	

HK	Artnamn	Vetenskapligt namn	Ant lok	Observatörer
NT	Skulderfläckad gaddbagge	<i>Mordellistena humeralis</i>	1	Tobias Ivarsson
NT	Tiofläckig vedsvampbagge	<i>Mycetophagus decempunctatus</i>	1	Lars-Ove Wikars
NT	Rödalsad vedsvampbagge	<i>Mycetophagus fulvicollis</i>	3	
NT	Matt blombagge	<i>Ischnomera cinerascens</i>	1	Jon Jörpeland
NT	Gulbent kamklobagge	<i>Allecula morio</i>	3	
VU	Matt mjölbagge	<i>Tenebrio opacus</i>	1	J Villaume, J Jörpeland m fl
NT	Större sågsvartbagge	<i>Uloma culinaris</i>	2	
NT	(Svartbagge)	<i>Uloma rufa</i>	3	
TVÄVINGAR				
NT	Silverfläckad sorgfluga	<i>Anthrax trifasciatus</i>	3	
NT	(Stekelfluga)	<i>Myopa pellucida</i>	1	Tobias Ivarsson
NT	Fläckvingad träfluga	<i>Clusia tigrina</i>	1	Torbjörn Blixt
NT	Ljus bronsblomfluga	<i>Callicera aenea</i>	1	Niklas Johansson
VU	Tallsotblomfluga	<i>Psilota atra</i>	1	Niklas Johansson
NT	Bälttigerfluga	<i>Temnostoma sericomymiaeforme</i>	1	Martin Sjö Dahl
NT	(Borrfluga)	<i>Dithryca guttularis</i>	1	C Youssif, K Antonsson
SKINNABAGGAR				
NT	Spindelörtskinnbagge	<i>Canthophorus impressus</i>	2	
STEKLAR				
NT	Guldsandbi	<i>Andrena marginata</i>	40	
VU	Dvärgsandbi	<i>Andrena nanula</i>	2	Michael Tholin
VU	Nyponsandbi	<i>Andrena nitida</i>	2	
VU	Storfibblebi	<i>Panurgus banksianus</i>	1	Helena Johansson
NT	Mosshumla	<i>Bombus muscorum</i>	1	Susanne Osvald
VU	Pärlbi	<i>Biastes truncatus</i>	1	T Karlsson, M Sjödin
EN	Silvergökbi	<i>Nomada argentata</i>	7	
NT	Droppgökbi	<i>Nomada guttulata</i>	1	C Youssif, K Antonsson
NT	Fransgökbi	<i>Nomada stigma</i>	4	
NT	Klöversidenbi	<i>Colletes marginatus</i>	1	Magnus Stenmark
NT	Väggcitronbi	<i>Hylaeus pictipes</i>	2	
NT	Släntsmalbi	<i>Lasioglossum nitidiusculum</i>	1	C Youssif, K Antonsson
EN	Reliktsmalbi	<i>Lasioglossum quadrinotatum</i>	1	Sverker Hultengren
NT	Stortapetserarbi	<i>Megachile lagopoda</i>	24	
VU	Stampansarbi	<i>Stelis phaeoptera</i>	1	Tobias Ivarsson
EN	(Rovstekel)	<i>Nysson interruptus</i>	2	
NT	(Rovstekel)	<i>Mimesa bicolor</i>	1	C Youssif, K Antonsson
DD	Lerguldstekel	<i>Chrysis mediata</i>	1	Tobias Ivarsson
VU	Sidenguldstekel	<i>Pseudochrysis neglecta</i>	1	Tobias Ivarsson
NT	Tallmovägstekel	<i>Arachnospila westerlundii</i>	1	Kjell Antonsson
NT	Större vedgeting	<i>Symmorphus murarius</i>	1	Tobias Ivarsson
NT	(Buktläppstekel)	<i>Hybomischos septemcinctorius</i>	1	Tobias Ivarsson
FJÄRILAR				
NT	Åkerväddssantenmal	<i>Nemophora metallica</i>	8	
VU	Mjölkörtsspinnare	<i>Lemonia dumi</i>	1	G Lindell, G Engqvist
NT	Svävflugedagsvärmare	<i>Hemaris tityus</i>	27	
NT	Mindre poppelglasvinge	<i>Eusphesia melanocephala</i>	1	Christian Williams
NT	Vickerglasvinge	<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	4	
NT	Krypvideglasvinge	<i>Synanthedon flaviventris</i>	3	
NT	Ekglasvinge	<i>Synanthedon vespiformis</i>	1	Stefan Kasselstrand
NT	Jungfrulinspraktmal	<i>Hypercallia citrinalis</i>	1	M Sjö Dahl, P Hall, T Kraft m fl
EN	Ängsrutemal	<i>Ethmia pyrausta</i>	2	
VU	Gulryggig fältmätare	<i>Ecliptopera capitata</i>	1	Lars Johansson
NT	Hagtornsmalmätare	<i>Eupithecia insigniata</i>	1	Malin Larsson
NT	Glimmalmätare	<i>Eupithecia venosata</i>	2	
NT	Snedstreckad fältmätare	<i>Perizoma bifaciata</i>	1	Malin Larsson
NT	Svartbrun klaffmätare	<i>Philereme transversata</i>	2	
NT	Vägtornsmätare	<i>Triphosa dubitata</i>	2	

HK	Artnamn	Vetenskapligt namn	Ant lok	Observatörer
NT	Mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	9	
NT	Humlerotfjäril	<i>Hepialus humuli</i>	5	
NT	Vaxgul lavspinnare	<i>Setema cereola</i>	1	Bengt o Karin Nyström
NT	Större borstspinnare	<i>Setina irrorella</i>	1	Malin Larsson
NT	Jungfrulinsfly	<i>Phytometra viridaria</i>	1	Göran Engqvist
NT	Ljusribbat vickerfly	<i>Lygephila cracca</i>	1	Bo Klasén
NT	Tvärbandat vickerfly	<i>Lygephila viciae</i>	4	
VU	Treuddsaftonfly	<i>Acronicta tridens</i>	1	Malin Larsson
NT	Ligusterfly	<i>Craniophora ligustri</i>	3	
NT	Sandängsfly	<i>Apamea anceps</i>	1	Malin Larsson
NT	Brunstarrsfly	<i>Sedina buettneri</i>	1	Annalena Eriksson
NT	Praktnejlikfly	<i>Hadena confusa</i>	4	
VU	Gulbrunt nejlikfly	<i>Hadena perplexa</i>	3	
NT	Hedjordfly	<i>Xestia castanea</i>	1	Andreas Pettersson
NT	Silversmygare	<i>Hesperia comma</i>	35	
VU	Kattunvisslare	<i>Pyrgus alveus</i>	1	M Oldenborg, S Kasselstrand
NT	Violettkantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	12	
NT	Mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	14	
EN	Fetörtsblåvinge	<i>Scolitantides orion</i>	7	
NT	Almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	3	
VU	Hedpärlemorfjäril	<i>Fabriciana niobe</i>	5	
NT	Ängsnätfjäril	<i>Melitaea cinxia</i>	16	
NT	Dårgräsfjäril	<i>Lopinga achine</i>	9	
VU	Gullvivefjäril	<i>Hamearis lucina</i>	9	
NT	Kungsmyntefjädermott	<i>Merrifieldia baliodactyla</i>	1	Johan Molin, Torbjörn Blixt
NT	Kvadratmott	<i>Udea olivalis</i>	1	Göran Engqvist
NT	Grått ekbladsmott	<i>Acrobasis sodalella</i>	1	Bengt o Karin Nyström
NT	Skiktdynemott	<i>Apomyelois bistriatella</i>	1	Lars-Ove Wikars
NT	Askbarkmott	<i>Euzophera pinguis</i>	4	
VU	Svartbräkenmal	<i>Psychoides verhuella</i>	1	O Hammarström, J Wadstein m fl
VU	Lungrotsmal	<i>Heliodines roesella</i>	3	
NT	Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	25	
NT	Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	39	
NT	Bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	35	
NT	Klubbsprötd bastardsvärmare	<i>Zygaena minos</i>	41	
NT	Smalsprötd bastardsvärmare	<i>Zygaena osterodensis</i>	28	
NT	Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	43	
TROLLSLÄNDOR				
VU	Dvärgflickslända	<i>Nehalennia speciosa</i>	4	
HOPPRÅTVINGAR				
EN	Trumgräshoppa	<i>Psophus stridulus</i>	13	
NATTSLÄNDOR				
VU	(Kantörnsnattsländor)	<i>Crunoecia irrorata</i>	1	Malin Larsson
SPINDLAR				
NT	Knölspindel	<i>Araneus angulatus</i>	1	Christian Williams
NT	Kärrvättespindel	<i>Porrhomma oblitum</i>	1	Monika Sunhede
EN	Kvistkrabbspindel	<i>Pistius truncatus</i>	2	
SNÄCKOR O MUSSLOR				
EN	Flodpärlmussla	<i>Margaritifera margaritifera</i>	3	
NT	Flat dammussla	<i>Pseudanodonta complanata</i>	7	
EN	Tjockskalig målarmussla	<i>Unio crassus</i>	10	
NT	Äkta målarmussla	<i>Unio pictorum</i>	2	
VU	Bukspolsnäcka	<i>Macrogastera ventricosa</i>	1	S Carlsson, U Persson m fl
EN	Större agatsnäcka	<i>Cochlicopa nitens</i>	1	Jonas Roth
NT	Kärrpuppsnäcka	<i>Pupilla pratensis</i>	2	
NT	Otandad grynsnäcka	<i>Vertigo genesii</i>	2	
NT	Kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	2	

Kommentarer på vissa av de rödlistade småkrypsfynden 2020

- *Chrysobothris chrysostigma* – Mycket få fynd i Ög överhuvudtaget
- Smalvingad blomcock och ekgetingcock – verkar gynnas av klimatet

Crunoecia irrorata – tre fynd i Ög mellan 2002-2020, sedan 1900. Foto: Malin Larsson

Fläckvingad träfluga – endast tre fynd gjorda sedan 1900. Foto: Torbjörn Blixt

- Silverfläckad sorgfluga - endast några moderna fynd
- *Myopa pellucida* – endast några få moderna fynd
- Ljus bronsblomfluga - endast tre fynd gjorda sedan 1900.
- Tallsotblomfluga - endast två fynd gjorda sedan 1900, nämligen 2014 och 2020
- Bälttigerfluga – första fyndet i Ög
- *Dithryca guttularis* - första fyndet i Ög
- Dvärgsandbi - endast tre fynd gjorda sedan 1900, nämligen 2014 och 2020
- Droppgökbi - första fyndet i Ög
- Stampansarbi – endast tre fynd på 2000-talet och två fynd innan dess på 1970-talet
- *Nysson interruptus* – endast sju fynd sedan 1900, varav fyra sedan 2000
- *Mimesa bicolor* – endast fem fynd sedan

Större agatsnäck – en del fynd de senaste åren, men på endast tre lokaler, mellan 1978-2020, sedan 1900. Foto: Jonas Roth

- 1900, alla på 2000-talet
- Sidenguldstekel – endast fyra fynd sedan 1900, tre under 2000-talet
- Tallmovägstekel – endast två fynd sedan 1900, nämligen 2017 och 2020
- Större vedgeting – tre fynd sedan 1900, varav två på 2000-talet
- *Hybomischos septemcinctorius* - första fyndet i Ög
- Mindre poppelglasvinge – endast tre fynd sedan 1900, alla under perioden 1997-2020, årets fynd kläckhål
- Svartbräken mal – ny för Ög, fynd av larver vid Skrädeberg, Ödeshög
- Vaxgul lavspinnare - endast två fynd sedan 1900, nämligen 2006 och 2020

Sandängsfly – endast tre lokaler sedan 1900, fynd mellan 1992-2020. Foto: Malin Larsson

Ängsrutemal – ny för Ög, med två fynd 2020. Foto: Torbjörn Blixt

- Brunstarrfly – ny för Ög, fynd i Valdemarsvik
- Kattunvisslare – mycket få fynd i Ög på bara två lokaler
- Kungsmyntefjädermott – få fynd på fyra lokaler sedan 1900. Fynden gjorda mellan 1970-2020
- Kvadratmott – få fynd på fyra lokaler sedan 1900. Fynden gjorda mellan 2003-2020
- Grått ekbladsmott - få fynd på två lokaler sedan 1900. Fynden gjorda mellan 1978-2020
- Skiktdynemott – fyra fynd sedan 1900, mellan 1971-2020
- Lungrotsmal – fynd på 3-4 lokaler mellan 1996-2020, sedan 1900
- Knölspindel – fyra fynd mellan 1983-2020, sedan 1900
- Kärrvättespindel - första fynden i Ög
- Kvistkrabbspindel – åtta fynd mellan 2018-2020 av denna sällsynta art

Fler bilder från årets rödlistade småkrypsfynd 2020

Skeppsvarvsfluga *Lymexylon navale* och matt mjölbagge *Tenebrio opacus*. Foto: Malin Larsson

Röd Halsad vedsvampbagge *Mycetophagus fulvicollis*. Foto: Monika Sunhede

Barrpraktbagge *Dicerca moesta*. Foto: Jon Jörpeland

Mjölkörtspinnare *Lemonia dumi*. Foto Göran Engqvist

Treuddsaftonfly *Acrionicta tridens*. Foto: Malin Larsson

Amphotis marginata. Foto: Monika Sunhede

Mulmboxar i stadsnära grönområden som stöd för vedskalbagg

Caroline Ryding, handledare: Nicklas Jansson

Biologisk mångfald är den variation av naturtyper, habitat och organismer som finns i landskapet, till exempel i gamla betesmarker och skogar. Den högsta, terrestriska, biologiska mångfalden i Sverige är knuten till gamla träd, med håligheter, så som ek och lönn. Dessa träd kan vara nyckeln för överlevnad för många hotade arter, men de är en allt mer ovanlig resurs. Den stora minskningen av dessa träd beror på ett hårt tryck från antropologiska aktiviteter, så som skogsbruk och urban expanderings. Idag består den svenska skogen av dryga 6% lövträd, varvid 1% av dessa klassas som gamla träd. Detta leder till en stor brist i habitat för de arter som är starkt beroende av dessa träd.

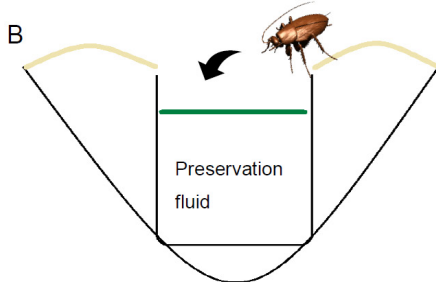
En grupp som är särskilt beroende av gamla träd med håligheter med mulm är vedskalbagg, som till exempel Svartbaggar och Knäppare. Vedskalbagg är en av de starkast hotade grupperna i Europa, och i

Sverige klassas ungefär 40% av alla arter som hotade. För att stötta dessa vedskalbagg har artificiella habitat, så kallade mulmboxar, skapats. Deras syfte är att efterlikna miljön som erbjuds i hålträd med mulm, och därigenom stötta dessa starkt hotade arterna. I en studie av Nicklas Jansson m.fl., 2009, fästes mulmboxar, med en volym på ca 60L och fyllda med sågspån, på gamla träd med håligheter i områden med många hålträd generellt. Detta resulterade i att ungefär 70% av de arter som hittades i håligheterna med mulm på gamla ekar i samma område även återfanns i mulmboxarna.

Denna studie fokuserade på att utveckla dessa mulmboxar. Genom att göra boxarna större (volym på 1000L) (Figur 1), placera dem i stadsnära grönområden, samt fylla dem med material insamlat från grönområdet siktade man på ett enklare sätt för kommuner och parkansvariga att stötta vedskalbaggarna.

Mulmbox placerad i naturreservatet Ryaskogen i Göteborg.

Fallfällornas konstruktion samt placering. A) fällorna i lådan, där den ena fällan är placerad i det fuktigaste området och den andra i det torraste området and B) teckning över fallfällornas konstruktion

I studien undersöktes boxarnas effektivitet, med avseende på artrikedom av vedskalbaggar. Fortsättningsvis, undersöktes parametrar (skugga, fukt, bebyggelse, skogsareal, hålträd och nedbrytning) som skulle kunna påverka artrikedom i lådorna. Utöver detta jämfördes förekomsten av vedskalbaggar beroende av hålträd med mulm med förekomsten av dessa arter i hålträd.

I studien användes 60 mulmboxar som var placerade i sex olika städer: Lund, Göteborg, Linköping, Motala, Örebro samt Uppsala. I varje kommun placerades tio boxar ut. Insamlingen av skalbaggar genomfördes med hjälp av två fallfällor, fyllda med bevarandevätska, i varje låda (Figur 2), vilka vittjades under fyra tillfällen under sommaren 2019.

Det visade sig att 94% av alla individer som samlats in var vedskalbaggar, och 61% av alla arter som samlats in var vedskalbaggsarter. I boxarna hittades fem rödlistade arter: *Trinodes hirtus*, *Mycetophagus quadriguttatus*, *Ptenidium gressneri*, *Aderus populneus* and *Uloma culinaris*. I boxarna hittades 37 arter som är beroende av hålträd med mulm, vilket är 45% jämfört med hålträd. Det lägre

antalet arter beroende av hålträd med mulm kan bero på många anledningar, delvis kan avståndet från en spridningskälla, så som hålträdsområde, påverka antalet. Det kan också bero på höjden placeringen av lådan, där en låda placerad högre upp kan vara bättre för dessa arter. Det lägre antalet arter skulle också kunna bero på substratet, som i dessa lådor var väldigt grovt, medan de lådor som var fästa på hålträd hade sågspån som substrat.

Av de inkluderade parametrarna visade det sig att mer skugga och en större skogsareal runt lådorna ökade artrikedom i lådorna, medan mer bebyggelse runt lådorna minskade artrikedom. Den negativa effekten som bebyggelse hade på artrikedom kan tyda på att byggnader agerar som barriärer för skalbaggar.

Slutligen, att använda mulmboxar i stadsnära grönområden visade sig vara effektivt för vedskalbaggar, generellt. Det behövs dock vidare studier för att effektivisera dem mer mot arter som är beroende av hålträd med mulm.

Här kan du läsa mer om projektet https://www.ifm.liu.se/edu/biology/master_projects/2020/caroline-ryding/

4 nr
Entomologisk
Tidskrift
350 kr

Mycket mer att läsa om insekter & småkryp!

Sveriges entomologiska förening ger ut Entomologisk Tidskrift och Yrfän. Entomologisk Tidskrift är en vetenskaplig tidskrift som ges ut sedan 1880 och Yrfän är populärvetenskaplig och ges ut sedan 2015. Prenumerera på våra tidskrifter och lär dig mer om småkrypens värld – en värld som aldrig upphör att förvåna och fascinera!

4 nr
Yrfän
200 kr

Betala genom att sätta in pengar på SEF:s plusgiro 6 60 47-2 eller betala med Swish till nummer 123 483 69 95. Vill du prenumerera på både Yrfän och Entomologisk Tidskrift ges 50 kronor rabatt. Ange alltid namn och adress i meddelandefältet. Får inte all info plats? Komplettera med mejl till yrfan@sef.nu. Prenumeranter utanför Sverige betalar 250 kronor för fyra nummer av Yrfän, 400 kr för Entomologisk Tidskrift och 600 kr för båda.

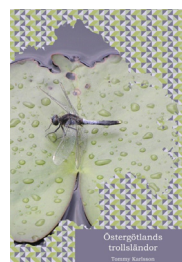
Försäljning och utlåning av material

I föreningen har vi följande insektsmateriel till försäljning från tjeckiska Entosphinx. Vi brukar ha med det mesta av materialen på föreningens inomöten förutom de större håvarna. Det går också bra att beställa för medlemmar så skickar vi mot portokostnad.

Vara	Pris
Nålar för montering av insekter	30 kr stål
storlek 00-3 paket 100 st	40 kr rostfritt stål
Uppklistringslappar till skalbaggar i olika storlekar	10 kr för 100 st
Mjuka insektspincetter	35 kr
Eppendorför för mindre insekter eller spritläggning 9x30 mm invändigt mått	3 kr/ 10 st
Handlupp 10X förstoring	180 kr
Hävar i olika utföranden	Prisexempel
Hävring 40 eller 50 cm och teleskopskaft av olika längder	40 cm hävring med 30-70 cm skaft kostar 340 kr
Material till utlåning	
Bilhåv	
Malaisiefälla	

Antonsson K. 2011
Dagfjärilar i Östergötland
10 kr

Karlsson T. 2015
Östergötlands trollsländor
100 kr

Vi brukar också ha följande bestämningsböcker från Stockholms entomologiska förening i lager. 60 kronor styck

Entomologiska Föreningen Östergötlands syfte och verksamhet

Vår förenings syfte är att samla naturintresserade människor som tycker att insekter verkar spännande, till gemenskap och ömsesidigt utbyte av erfarenheter och upplevelser i insekternas värld. Den är öppen för alla åldrar och det behövs inga förkunskaper för att gå med i föreningen. Föreningen bildades 1984 genom att bl a Ulf Karlström, Ulrik Lohm, Anders Göthberg och Jan Landin beslöt bilda en styrelse. Verksamheten består under normala omständigheter årligen av 5-7 föredrag under vår och höst samt 2-4 exkursioner under sommaren. 2002 startade föreningen en stor inventering av Östergötlands dagfjärilar med flera hundra deltagare. Inventeringen avslutades 2007 och har sedan övergått i en inventering av trollsländor som pågått fram till 2012. 2018 startades ett bärfisprojekt upp. Förutom ovanstående aktiviteter engagerar sig föreningen också i aktuella naturvårdsfrågor. En gång om året utkommer ett medlemsblad med program, rapporter, artiklar och aktuella frågor om föreningen och entomologin i Östergötland. Föreningen samordnar också inköp, säljer och förmedlar viss entomologisk utrustning såsom håvar, spännbräden, lådor, nålar, uppklistringslappar, rör, litteratur m m. Antalet medlemmar är ca 124.

Avgiften är 150 kr för vuxna personer och 50 kr för medlemmar under 18 år som sätts in på föreningens postgiro-nr: 4 96 34 59-5.

EFÖ:s styrelse

Kjell Antonsson (ordförande)
0144-102 73, kjell.antonsson56@gmail.com

Nicklas Jansson (sekreterare)
070-5534944, nicklas.jansson@liu.se

Björn Ström (kassör & distributör)
Tel: 013-103451, bjorn_strom@telia.com

Tommy Karlsson (ledamot)
070-6056261,
tommy_karlsson715@hotmail.com

Jonas Levander (ledamot)
013-313746, jonbit@comhem.se

Monika Sunhede (suppleant, redaktör)
073-1408055, monikasunhede@hotmail.com

Håkan Andersson (suppleant)
0734-231140, hakan.andersson@calluna.se

Revisor

Bengt Nyström
013-160522, erik.nystrm00@gmail.com

Programkommitté

Håkan Andersson, Kjell Antonsson, Tommy Karlsson, Monika Sunhede

Valberedning

Magnus Wadstein, 013-424 78,
magnus.wadstein@skogsstyrelsen.se

Jan Petersson Tel: 0143-142 87
jpvadstena@telia.com

Föreningens adress

Entomologiska Föreningen Östergötland,
c/o Björn Ström, Åbylundsgatan 36
582 36 Linköping.
Tel: 013-10 34 51

Hemsida: ostgotaentomologerna.se

Entomologiska Föreningen Östergötland